22.

Olga Chiș
(Coordonator general)

Alina Iuliana Moldoveanu, Sabina Alzner
Ionela Maria Șerban, Alexandra Cotoi
(Coordonatori)

Creativitatea – premisă în dezvoltarea preșcolarilor

Ghid de bune practici

Colecția Paedagogia

presa universitară clujeană

OLGA CHIȘ

(Coordonator general)

ALINA IULIANA MOLDOVEANU
IONELA MARIA ȘERBAN
SABINA ALZNER
ALEXANDRA COTOI

(Coordonatori)

•

CREATIVITATEA – PREMISĂ ÎN DEZVOLTAREA PREȘCOLARILOR

Ghid de bune practici

OLGA CHIȘ

(Coordonator general)

ALINA IULIANA MOLDOVEANU **SABINA ALZNER**

IONELA MARIA ȘERBAN **ALEXANDRA COTOI**

(Coordonatori)

CREATIVITATEA – PREMISĂ ÎN DEZVOLTAREA PREȘCOLARILOR

Ghid de bune practici

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2021

Colecția *Paedagogia* este coordonată de Mușata Bocoș.

Referenţi ştiinţifici:

Prof. univ. dr. Maria-Eliza Dulamă
Conf. univ. dr. Ramona Răduț-Taciu

ISBN 978-606-37-1231-9

Tehnoredactare computerizată: Alexandra Cotoi

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruţa Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

LISTA AUTORILOR

Coordonatori şi autori:

Olga CHIŞ – lector universitar dr., Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca, judeţul Cluj

Alina Iuliana MOLDOVEANU – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Reghin, județul Mureș

Sabina ALZNER – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Reghin, județul Mureș

Ionela Maria ȘERBAN – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Reghin, județul Mureș

Alexandra COTOI – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Reghin, județul Mureș

Autori (în ordine alfabetică):

Muşata-Dacia BOCOŞ – profesor universitar dr., Departamentul de Ştiinţe ale Educaţiei, Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca, judeţul Cluj

Dorina CHIBULCUTEAN – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Reghin, județul Mureș

Ioana FILIP – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit „Căsuța din povești” Târgu-Mureș, județul Mureș

Valentina GĂINAR – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 4 Târnăveni, județul Mureș

Claudia-Doina GREC – lector universitar dr. asociat, Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca, judeţul Cluj

Natalia HĂRȘAN – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3 Reghin, județul Mureș

Irina LOGIGAN – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Normal Solovăstru, județul Mureș

Diana-Crina MARIN – profesor pentru învăţământul primar, dr., Liceul Teoretic „Pavel Dan” din Câmpia Turzii, judeţul Cluj

Angela MOLDOVAN – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Normal Solovăstru, județul Mureș

Carolina Claudia MOLDOVAN – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3 Reghin, județul Mureș

Dorina POP – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița „Paradisul Copilăriei” Târgu-Mureș, județul Mureș

Alina RAD – studentă, Facultatea de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, judeţul Cluj

Mariana ROMAN – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Maieru, judeţul Mureș

Valentina-Lucia SOUCA – profesor pentru învățământ preşcolar, dr., Grădinița cu Program Prelungit „Căsuța cu Povești” Zalău, județul Sălaj

Felicia SCRIDONESI – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Maieru, judeţul Bistrița-Năsăud

Cristina Alina VLASA – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit „Albinuța” Târgu-Mureș, județul Mureș

Nadia Nicoleta VINȚELERIU – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădiniţa cu Program Prelungit Nr. 5 Reghin, judeţul Mureș

Claudia Mirela ZAHARIE – profesor pentru învăţământ preșcolar, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 5 Reghin, județul Mureș

CUVÂNT-ÎNAINTE

Bazându-se pe preocupări sistematice şi pe rezultate ştiinţifice validate în timp, cercetătorii din domeniul educațional accentuează importanța organizării unor situații de învățare bazate pe strategii didactice care permit dezvoltarea creativității copiilor. În conformitatea acestor concluzii ştiinţifice, practicienii din învățământul preşcolar acordă o atenție deosebită stimulării creativității preşcolarilor. Astfel, activitățile didactice sunt proiectate pentru a permite manifestarea liberă și creativă a copiilor.

Rolul important al creativității este unanim recunoscut. Dezoltarea creativității preşcolarilor, elevilor și studenților este un demers necesar, cu influențe pozitive asupra tuturor domeniilor existenței noastre, fie că vorbim despre domenii consacrate și recunoscute, precum: pictura, muzica, literatura, fie că discutăm despre noi abordări, precum: creativitatea în sport, științe etc. Spre exemplu, în domeniul IT, creativitatea este o condiție de bază în realizarea programelor, aplicațiilor, echipamentelor etc.

Extrapolând, putem să apreciem cum fiecare domeniu are nevoie de creativitate pentru a dezvolta produse noi, pentru a identifica soluții ingenioase la diverse probleme care se pot ivi sau pentru a elabora strategii de lucru mai eficiente, cu deosebire strategii de tip anticipativ.

Dezvoltarea creativității debutează timpuriu şi asigură premisele reuşitei acţiunilor formative de modelare a personalității umane. În acest sens, *Curriculumul pentru educația timpurie* (2019) prezintă dimensiuni ale dezvoltării creativității pentru fiecare nivel preşcolar (de la 3 la 6 ani). Activitățile didactice vor fi concepute pentru a permite *„Activarea și manifestarea potențialului creativ”* al copiilor. Astfel, la finalul perioadei preşcolare, vor fi formate o serie de abilități care vor facilita o bună

acomodare a preșcolarilor cu cerințele vieții de elev. Dintre acestea, amintim: valorificarea creativității în activități diverse, cu scopul de a rezolva variate situații-problemă și de a realiza produse artistice cu o largă utiliate. Astfel, potențialul creativ al preșcolarilor va fi stimulat frecvent, așa cum prevede *Curriculumul pentru educația timpurie* (2019), prin intermediul unor: „activități artistico-plastice, muzicale și practice, conversațiilor și povestirilor creative, activităților care permit dezvoltarea simțului muzical, ritmic și armonic, prin: cântec, joc cu text și cânt, dans etc.”.

Dezvoltarea creativității preșcolarilor este un proces îndelungat, bazat pe aplicarea unor strategii didactice care permit organizarea unor situații de învățare active și interactive, atractive pentru copii și care încurajează libertatea de exprimare, de a face alegeri și de a lua decizii în ceea ce privește utilizarea resurselor existente.

Această carte a fost concepută cu scopul de a accentua importanța stimulării creativității preșcolarilor, oferind repere teoretice, dar și exemple de activități prin care poate fi stimulat potențialul creativ al copiilor. Lucrarea s-a realizat prin colaborarea dintre cadre didactice înscrise în Proiectul Educaţional Regional „Un mărţişor pentru fiecare”, organizat de Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Reghin. Întreaga responsabilitate asupra capitolelor/ subcapitolelor scrise revine autorilor acestora. Caracterul practic-aplicativ al cărții este redat prin prezentarea unor activități educaționale inedite (realizate practic), corespunzătoare tuturor domeniilor experiențiale, precum și a unor recomandări bazate pe experiența didactică și managerială a profesorilor pentru învățământ preșcolar, care au participat la realizarea acestei lucrări.

Prin intermediul reperelor teoretice prezentate, au fost evidențiate atât avantaje ale stimulării creativității copiilor, cât și strategii inedite de lucru, care pot îmbogăți conținutul activităților didactice desfășurate în învățământul preșcolar, prin oferirea de sugestii pentru accentuarea caracterului lor formativ.

Coordonatorii

Cuprins

Concluzii

Lect. univ. dr. Olga Chiș

Din perspectivă economică (Heckman & Kautz, 2013) și din perspectiva cercetătorilor în educație (Gutman & Schoon, 2013), în tabelul nr. 1, este prezentată, comparativ, o listă a capacităților sau, în unele cazuri, a abilităților transferabile care stau la baza succesului în viață.

Tabelul nr. I.1. Capacități și abilități transferabile (Sursa: Lucas & Spencer, 2021, p. 5)

Heckman și Kautz, 2013	Gutman și Schoon, 2013
Perseverență	Autopercepție
Autocontrol	Motivație
Încredere	Perseverență
Atenție	Autocontrol
Stimă de sine și randament	Strategii metacognitive
Adaptarea la schimbare	Competențe sociale
Deschiderea către nou	Rezistență și adaptare
Empatie	Creativitate
Modestie	
Toleranță față de alte opinii	
Implicarea productivă în societate	
Creativitate	

Asemănările evidente între cele două perspective arată că există o superpozabilitate între calitățile solicitate de angajatori și cele menționate de cercetătorii din domeniul educațional. Creativitatea este una dintre cerințele comune formulate de părțile participante la acest demers (Lucas & Spencer, 2021).

Toți oamenii au nevoie de o bază solidă de cunoștințe și abilități, fiind necesar „să ne asigurăm că aceștia sunt preocupați de dezvoltarea unei baze solide a cunoașterii în disciplinele cheie, să ne asigurăm că aceștia dezvoltă gândirea creativă, critică și abilitățile de cooperare și construiesc atribute ale cunoașterii cum ar fi: atenție, curiozitate, curaj și rezistență" (Schleicher & Tang, 2015, p. 9).

Astfel, în grădinițe și în școli devine necesară integrarea unor strategii, demersuri și programe care încurajează dezvoltarea gândirii critice și creative, prin dezvoltarea capacității preșcolarilor și a elevilor de a pune întrebări, de a privi lucrurile din altă perspectivă sau de a formula și rezolva probleme variate, inclusiv dintr-o perspectivă anticipativă.

În același timp, subliniem faptul că dezvoltarea gândirii critice și creative a educabililor este posibilă în condițiile în care educatorii sunt creativi și școlile, în general instituțiile/ unitățile educaționale și de învățământ sunt creative. De aceea, valoarea și implicațiile concluziilor referitoare la educarea creativității ar trebui să se regăsească nu doar la nivelurile microeducaționale, ci și la cele macroeducaționale ale diferitelor sisteme de educație, respectiv în modul de construire a filozofiei educaționale și curriculare, de concepere a politicilor educaționale și curriculare, în modul de construire a curriculumului oficial, în paradigmele valorizate și în filozofia sistemelor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice.

BIBLIOGRAFIE

Gutman, L. M., & Schoon, I. (2013). *The Impact of Non-Cognitive Skills on Outcomes for Young People* (pp. 1-5). London: Education Endowment Foundation. Leading Education and Social Research.

James J. Heckman & Tim Kautz, 2013. "Fostering and Measuring Skills: Interventions That Improve Character and Cognition," NBER Working Papers 19656, National Bureau of Economic Research, Inc.

Lucas, B. & Spencer, E. (2021). *Predarea Gândirii Creative.* Dezvoltarea elevilor și studenților care generează idei și gândesc critic. București: Didactica Publishing House.

Schleicher, A. & Tang, Q. (2015). Education Post-2015. Knowledge and skills Transform Lives in Societies. In E. Hanushek and L. Woessmann (eds), *Universal Basic Skills: What Countries Stand to Gain.* Paris: OECD Publishing, pp. 9-14.

UNIVERSITAS • NAPOCENSIS
ROMANIA
PRESA UNIVERSITARĂ

ISBN: 978-606-37-1231-9